

Οι Έλληνες Καληδόνες

Οι Σημερινοί Σκώτοι

● Του Ρένου Θ. Κυριακίδη,
Φυσιογνώστη

Τα στοιχεία πάνω στα οποία θα στηρίξουμε τις απόψεις μας είναι:

1. Η συμπεριφορά μερικών Σκοτσέζων στρατιωτών απέναντι στους Κύπριους Αγωνιστές κατά τον Απελευθερωτικό Αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59.

2. Καληδονία – Σκωτία – σήμερα.

3. Οι αναφορές του Τάκιτου στο βιβλίο Agricola και του Solinus C. Iulius για την Καληδονία.

4. Οι Ελληνικές ονομασίες φυλών, πόλεων και γεωγραφικών στοιχείων που βρίσκονται στον γεωγραφικό χάρτη του Κλαύδιου Πτολεμαίου που ετοιμάστηκε τον 2ο αιώνα μ.Χ.

5. Η θέση των Καληδόνων – Σκοτσέζων ότι διαφέρουν με τους Άγγλους και οι αγώνες τους να δημιουργήσουν ξεχωριστό κράτος.

1. Αναφορά Αγωνιστή της ΕΟΚΑ 1955-59 Λοϊζου Ζαχαρία από το Πολέμι

Στις αρχές του Απελευθερωτικού Αγώνα γνωρίστηκα με ένα Σκοτσέζο, τον Τζιωρτζ Γκόρτον, λοχία του Αγγλικού στρατού. Γίναμε φίλοι.

Ήταν πραγματικά λεβέντης. Ερχόταν και καθόταν στον καφενέ του χωριού. Του έκανα καφέ, τον κερνούσα τσιγάρο, αν και δεν ήξερα πολλά αγγλικά. Αρραβωνιάσαμε τότε και ένα εξάδελφό μου, ήλθε και αυτός και διασκεδάσαμε μαζί.

Ο αείμνηστος Τζιωρτζ αντιλήφθηκε ότι εγώ ήμουν της ΕΟΚΑ. Όμως ουδέποτε με ρώτησε σχετικά. Με τρόπο μου έδινε πληροφορίες για τις κινήσεις του Αγγλικού στρατού.

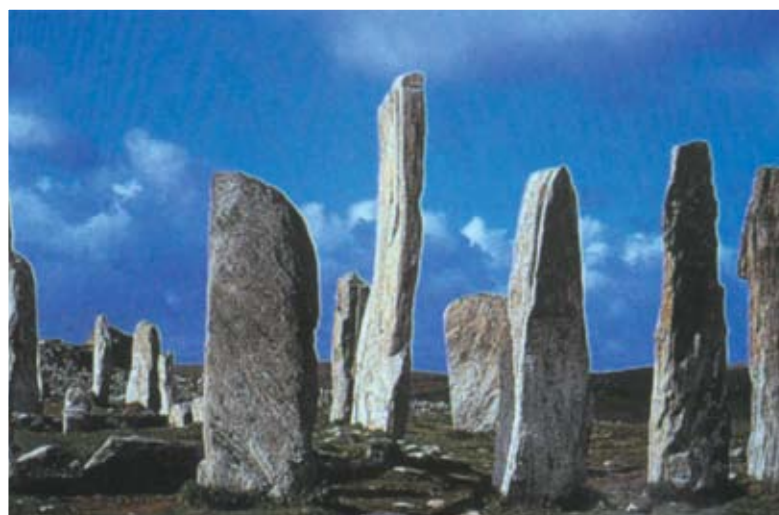
Δυο - τρεις ώρες προτού αρχίσουν οι έρευνες στη Μαθηκολώνη, μου έδωσε την πληροφορία και αμέσως έστειλα το μήνυμα και έφυγαν οι Αγωνιστές.

Με πληροφόρησε ακόμα ότι γνώριζε ο Αγγλικός στρατός πως στον Άγιο Νεόφυτο διέμενε ο Τομεάρχης Τεύκρος Λοϊζου. Έστειλα αμέσως το μήνυμα και ο αγωνιστής έλαβε τα μέτρα του.

Μου έδινε πολλές πληροφορίες. Με συμπάθησε πολύ. Συμπαθούσε και τον Αγώνα μας.

Μια μέρα μου είπε ότι έχει εντολή να με συλλάβει γιατί του είπαν ότι είμαι υπεύθυνος της περιοχής.

Κάναμε χειραψία, φιληθήκαμε κι έφυγα.

Όταν ήμουν στο βουνό, μου έστειλε δυο φορές σφαίρες του Sten και του πιστολιού, με τον Πασχάλη του Τσαούση, τον φίλο μας από το Πολέμι.

Στη Γιόλου υπήρχαν καταζητούμενοι. Πήγε ο Gordon στη Γιόλου προτού γίνουν έρευνες και κάλυψε τα πάντα.

Ήταν πράγματι δικός μας άνθρωπος. Ήταν κάτι περισσότερο από Έλληνας Κύπριος.

Δύο Τούρκοι αστυνομικοί της περιοχής τον πρόδωσαν στους Άγγλους.

Το έμαθε. Ήθελε να τους εκτελέσει και μετά να βγει στο βουνό με την ΕΟΚΑ.

Ζήτησε να τους εκτελέσει η ΕΟΚΑ. Όμως δεν τους πετύχαμε. Μετάθεσαν τότε τον Gordon στην Πόλη της Χρυσοχούς.

Συνέχισε όμως να συνεργάζεται με την ΕΟΚΑ.

Μετά το τέλος του Αγώνα της ΕΟΚΑ ερχόταν κάθε χρόνο στην Κύπρο και περνούσαμε τις πιο όμορφες ώρες της ζωής μας.

Χαίρε καληδόνιε George Gordon. Με τη συμπεριφορά σου απέδειξες ότι είσαι ένας διαχρονικός Έλληνας που τιμάς το D.N.A. σου.

Γνωρίζουμε και άλλες περιπτώσεις που Σκοτσέζοι στρατιώτες συμπεριφέροντο φιλικά προς τους Αγωνιστές της ΕΟΚΑ.

Χρησιμοποίησαμε το περιστατικό αυτό των Αγωνιστών της Πάφου για βοήθημα στην παρούσα μελέτη.

2. Καληδονία – Σκωτία

Η Σκωτία είναι το Βόρειο μέρος της Βρετανίας. Η οροσειρά Cheviot χωρίζει την Αγγλία από τη Σκωτία. Πρωτεύουσα της Σκωτίας είναι το Εδιμβούργο. Η Σκωτία αποτελείται από 800 νησιά. Τα πιο πολλά

είναι ακατοίκητα.

Σκώτοι, η νέα ονομασία των Καληδόνων.

Είναι άξιον απορίας το που βρέθηκε η ονομασία Σκώτοι και Σκωτία.

Το μόνο που βρήκαμε είναι αυτό που αναφέρεται στο βιβλίο του Sean Duffy «History of Ireland», σελ. 40.

«Οι Ρωμαίοι αποκάλεσαν την Ιρλανδία Scotia και τους κατοίκους Scoti. Από αυτό πήρε και την ονομασία Scotland η περιοχή της Καληδονίας».

Το γιατί τώρα τη Σκωτία το γράφουμε με ω, ας μας το πουν οι ειδικοί.

Η Σκωτία είναι χώρα της Ευρώπης και μέρος της Μεγάλης Βρετανίας, στην οποία και ανήκει πολιτικά. Ο αριθμός των κατοίκων είναι περίπου πέντε εκατομμύρια. Το βορειότερο μέρος της Σκωτίας είναι ορεινό και αραιοκατοικημένο.

Καμιά ξένη δύναμη από τα πανάρχαια χρόνια τους επηρέασε. Γι' αυτό οι κάτοικοί της διατηρούν τη γλώσσα, την ενδυμασία, τους χορούς και τα αρχαία ήθη και έθιμά τους.

Γλώσσα τους σήμερα είναι η γαελική (Gaelic). Μιλούν ακόμα τη γλώσσα των Σκώτων και Αγγλικά.

Πιθανόν το όνομα Καληδονία να σχετίζεται με την Καληδόνα, πόλη της Αιτωλίας στην Κεντρική Ελλάδα. Βασιλιάς της ήτο ο Οινέας. Είναι γνωστό ότι οι κάτοικοί της δεν πρόσφεραν τις απαραίχες (τα πρώτα γεννήματα και τους πρώτους καρπούς τους) στη Θεά Αρτέμιδα.

Γι' αυτό και η Αρτέμιδα τους έστειλε τον Καληδόνιο κάπρο, ένα άγριο και σωματώδη αγριόχοιρο, που σκότωνε τους γεω-

γούς και κατάστρεφε τις σοδειές τους. Τον κάπρο τον σκότωσε ο Μελέαγρος.

Στη συνέχεια πρόσφεραν και στην Αρτέμιδα απαραίχες, της έκτισαν ναό και την έκαναν προστάτιδά τους.

Η Καληδόνα αναφέρεται και από τον Αριστοτέλη στην ποιητική του (11.58) «Καλύδων μεν, ήδε γαία Πελοπείας, χθονός, εν αντιπόρθμοις πέδιλ' έχουσ' ευδαίμονα», «Γη της Καλυδώνος είναι αυτή που οι εύφορες πεδιάδες της ατενίζουν τα στενά περάσματα της θάλασσας της χώρας του Πέλοπα.»

3. Αναφορές του Τάκιτου στον Agricola για τους Καληδόνες

Οι Ρωμαίοι ήσαν εισβολείς στην Καληδονία. Σκοπός τους ήταν να την κατακτήσουν και να την εκμεταλλεύονται.

Η πρώτη τους εντύπωση, όπως ανέφερε ο Τάκιτος στον Agricola, «είναι ότι είναι μια επικίνδυνη χώρα για κάθε εισβολέα. Πρώτα έπρεπε οι εισβολείς να πολεμήσουν για να σώσουν τη ζωή τους και ύστερα να

σκεφτούν για τη νίκη.

Δύναμη των Καληδόνων είναι το πεζικό. Μερικές φορές χρησιμοποιούσαν στους πολέμους και άρματα, όπως οι ήρωες του Τρωικού πολέμου”.

Στο βιβλίο του Τάκιτου “Agricola” που γράφτηκε το 97-98 μ.Χ. αναφέρεται το ιστορικό των πολεμικών προσπαθειών των Ρωμαίων για την κατάκτηση της Βρετανίας και της Καληδονίας.

Οι επιχειρήσεις άρχισαν το 55 π.Χ. με τον Ιούλιο Καίσαρα. Συνεχίστηκαν μέχρι το

77 μ.Χ. οπότε κατελήφθη όλη η Αγγλία. Ελεύθερη έμεινε η Καληδονία.

Το 77 μ.Χ. ανέλαβε Κυβερνήτης της καταληφθείσας Βρετανίας ο Agricola. Από το

77 - 82 μ.Χ. έκανε επτά μεγάλες επιχειρήσεις. Νίκησε τους Βρετανούς και έφθασε μέχρι τη λοφώδη περιοχή της Καληδονίας Crampian.

Εντυπωσιασμένος από τις εκφοβιστικές κινήσεις των Καληδόνων και φοβούμενος την εξέγερση των Βορείων πόλεων, χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τον στόλο του, για επίδειξη δύναμης και για να παρακολουθεί τα λιμάνια.

Οι Καληδόνιοι επιτέθηκαν χωρίς πρόκληση σ' ένα από τα στρατόπεδα των Ρωμαίων και προκάλεσαν μεγάλη ζημιά.

Οι Ρωμαίοι αντεπτέθηκαν και ήθελαν να προχωρήσουν βαθύτερα μέσα στην Καληδονία και να πολεμούν συνέχεια μέχρι να φθάσουν στην άκρη της. Όμως δεν το έκαναν.

Ο λόγος του αρχηγού Καλγκάκου προς τους Καληδόνες

Οι Καληδόνες ήσαν απτόητοι από τις απώλειες στις προηγούμενες μάχες και με χαρά ήθελαν να πάρουν εκδίκηση παρά να υποδουλωθούν. Έπρεπε ενωμένοι να αντιμετωπίσουν τον κοινό εχθρό.

Συνενώθηκαν όλες οι πολιτείες και σχημάτισαν στρατό 30.000 ανδρών. Η στρατιωτική δύναμη των Ρωμαίων ήταν τέσσερεις λεγεώνες, δηλαδή πέραν των 40.000 στρατού. Εκτός τούτου είχαν και 3.000 ιππικό και 8.000 εφεδρικό σώμα.

Ένας από τους αρχηγούς των Καληδόνων, ο Καλγκάκος απευθύνθηκε προς τους στρατιώτες που διψούσαν για πόλεμο, με τούτα τα λόγια:

«Καληδόνες, ο ενθουσιασμός και η αποφασιστικότητα με την οποία αντιμετωπίζετε αυτή την κρίση που μας βρήκε, με κάνει να ελπίζω ότι πλησιάζει η στιγμή της λευτεριάς όλης της Βρετανίας.

Εμείς, το εκλεκτό άνθος της Βρετανίας, είμαστε πολύτιμοι στα μέρη αυτά. Αθέατοι από τον εχθρό που βρίσκεται στις κατακτηθείσες ακτές, έχουμε τη ματιά

μας περήφανη γιατί είμαστε απαλλαγμένοι από την τυραννική παρουσία. Πίσω μας βρίσκονται βράχοι και κύματα και στη θάλασσα οι ληστές του κόσμου, οι Ρωμαίοι.

Ο πλούτος και η δίψα για εξουσία εξάπτουν την απληστία τους και ληστεύουν, σφάζουν και λεηλατούν. Αρπάζουν τους άνδρες μας και τους στέλλουν σκλάβους σε άλλους τόπους. Οι γυναίκες και οι αδελφές μας βιάζονται και ξελογιάζονται από τον εχθρό. Αρπάζουν το βιος μας και μας υποχρεώνουν να ανοίγουμε δρόμους στους βάλτους και στα δάση.

Μην περιμένετε λύπηση από τους εισβολείς αν αγαπάτε την τιμή και την ζωή σας, φανείτε άξιοι των καιρών.

Μπροστά μας έχουμε τον στρατό των Ρωμαίων. Αν μας νικήσουν σημαίνει για μας μια βασανισμένη και εξευτελισμένη ζωή, αυτή του σκλάβου.

Προχωρείστε στη μάχη με το μέτωπο ψηλά, καθοδηγούμενοι από τη θυσία αυτών που χάθηκαν και με την ελπίδα μιας καλύτερης ζωής αυτών που θα 'ρθουν».

Χρησιμοποίησε ο Agricola όλες του τις δυνάμεις κατά τη σύγκρουση που επακολούθησε στα Κραμπιανά όρη. Νίκησε τους Καληδόνες αλλά δεν προχώρησε προς τα Βόρεια της χώρας. Έκτισε πολλά οχυρά για να προστατευθεί από τους Καληδόνες. Ο Ανδριανός έκτισε το τείχος από τις ανατολικές ακτές μέχρι τις δυτικές. Και τούτο για να αποκρούουν τις επιθέσεις των ανυπότακτων Καληδόνων.

Τον 5ο αιώνα μ.Χ. οι Ρωμαϊκές λεγεώνες εγκατέλειψαν τη Βρετανία.

Σχετικά με το ποια γλώσσα μιλούσαν, έχουμε δύο στοιχεία:

Το πρώτο είναι το αναφερόμενο στα απομνημονεύματα του Ιουλίου Καίσαρα ότι οι κάτοικοι της Αλβιόνας (Βρετανίας), είχαν μικρές διαφορές στη γλώσσα. Δηλαδή σ' όλη τη Βρετανία μιλούσαν την ίδια περίπου γλώσσα. Μας λέγει ακόμα ότι οι Λεγεωνάριοι του συνεννοούνταν με τους Γαλάτες στην Ελληνική Ομηρική γλώσσα, την οποία μιλούσαν και έγραφαν.

Το δεύτερο στοιχείο είναι το αναφερόμενο από τον Ρωμαίο συγγραφέα Solinus C. Iulius, 250 μ.Χ. στο βιβλίο του «Collectana Rerum Memorabilium (622, 1-12)». Γράφει ότι «ο Ομηρικός Οδυσσέας έφθασε μέχρι

την Καληδονία. Τούτο αποδεικνύεται από μια χαραγμένη γραφή πάνω σε πλάκα ενός βωμού με ελληνικά γράμματα». Αυτοί που έγραφαν πρέπει να γνώριζαν ελληνικά. Και αυτοί που θα τα διάβαζαν πάλι πρέπει να γνώριζαν ελληνικά. Συνεπώς μπορεί να λεχθεί ότι η γλώσσα τους σχετίζεται με την Ελληνική.

Η ελληνική γλώσσα ομιλείτο πολύ πριν από την 2α π.Χ. χιλιετία και ευρίσκεται σε υψηλό επίπεδο τελειότητας.

Είναι η βασίλισσα των Γλωσσών.

Είναι η γλώσσα των Θεών.

«Ει Θεοί διαλέγονται, την των Ελλήνων γλώττη χρώνται», έλεγε ο Κικέρων.

Είπαμε ότι στην Αλβιόνα και στην Καληδονία ελατρεύετο το Ελληνικό Δωδεκάθεο.

Θα το είχαν καμάρι των οι Καληδόνιοι να μιλούσαν τη γλώσσα των Θεών τους, την ελληνική.

Θρησκεία των Καληδόνων

Ο Τάκιτος μας αναφέρει ότι σε όλη τη Βρετανία έκαναν «τις ίδιες τελετουργικές πράξεις». Συνεπώς μπορούμε να υποθέσουμε ότι είχαν την ίδια πίστη και την ίδια Θρησκευτική παράδοση.

Στο βιβλίο μας «The Ancient Greeks in Britain» αποδείξαμε ότι οι Βρετανοί πίστευαν στο Ελληνικό Δωδεκάθεο.

Αν λάβουμε υπόψη ότι τα Μεγαλιθικά Μνημεία της Καληδονίας που ήσαν θρησκευτικοί χώροι όπως:

- του Callanish στις Νήσους Ευρίδες,
- του Casterigg στα Κραμπιανά Όρη,
- του Stennes στις Ορκάδες Νήσους,
- του Maes Howe στις Ορκάδες Νήσους,
- του Ring of Brodgar στις Ορκάδες Νήσους,
- του Pictish Stone σε όλη την Καληδονία
- και άλλων ήσαν παρόμοια με εκείνα της Αγγλίας και της Ιρλανδίας τότε μπορούμε να δεχθούμε ότι οι κάτοικοι της Βρετανικής νήσου είχαν το ομόθρησκο.

Επειδή στην Αγγλία υποστηρίξαμε σε προηγούμενες έρευνές μας ότι επέστρεψαν στο Ελληνικό Δωδεκάθεο και κυρίως στον Θεό Απόλλωνα, το ίδιο μπορούμε να υποστηρίξουμε και για τους κατοίκους της Καληδονίας.

Ενδυμασία των Καληδόνων είναι η Σκοτσέζικη φούστα. Ανάλογη ενδυμασία ήταν εκείνη των Μηκουναίων οπλιτών.

Η Γκάντα, το μουσικό όργανο των Σκοτσέζων είναι πανομοιότυπο του Άσκαυλου των προγόνων μας και ο χορός τους είναι παρόμοιος με τον πυρρήχιο χορό των αρχαίων Ελλήνων.

4. Ελληνικές Ονομασίες

Η παρουσία των Αρχαίων Ελλήνων στην Καληδονία – Σκωτία πιστοποιείται και από τις πολλές ελληνικές ονομασίες φυλών, πόλεων και γεωγραφικών στοιχείων. Οι ονομασίες αυτές βρίσκονται στον Γεωγραφικό χάρτη της Βορείου Ευρώπης του Κλαύδιου Πτολεμαίου (108-168 μ.Χ.), γεωγράφου από την Αλεξάνδρεια.

Οι ονομασίες αυτές αναφέρονται και στους Γεωγραφικούς χάρτες που έκαναν οι Ρωμαίοι τον 1ο μ.Χ. αιώνα.

Οι ονομασίες αυτές είναι περίπου ογδόντα (80). Από αυτές εμείς θα αναφέρουμε τις πιο χαρακτηριστικές:

Ορκάδες Νήσοι - Όρκη = Γένος Κητωδών

Επίδιον Άκρον - Παρατηρητήριο

Ίλα (εκβολή ποταμού) - Ίλας, Ίλιον

Όχθη Υψηλή, πόλη

Πτερωτόν Στρατόπεδο, πόλη

Τίνα (εκβολή ποταμού) - Τινάσσω

Λεμανόννιος κόλπος

Ίννα εισχύσις - ίννος = παιδί

Ταμεία = ταμείον

Λίνδον = Λίνδος = πόλη της Ρόδου

Άλαβνα - Άλη = πλάνη

Κόρδα - Χορδή

Καρβαντορίγον - Κάρβας = Βόρειος άνεμος

Κούρια - Κούρειο = ιερό μέρος

Κούρος = νεαρός

Κούριον = Πόλη του Κουρίου Απόλλωνα

Λούγοι - Λίγη = φως

Σμέρται - Σμέρδος = είδος ψαριού

Καίριος = έγκαιρος

Καίρηνοι - Καιρέα = πόλης στην Ετρουρία

Κερύνεια = πόλης της Κύπρου

Δεκάνται - Δεκανοί = αξιωματικοί = θεότητες ζωδίων

Καρνονάκαι - Κάρνου = κέρατο

Κάρνος = πρόβατο

Νάκος = δέρμα προβάτου

Καληδόνιος - Καλυδών = τόπος υδάτων

Κρέωνες - Κρέων = βασιλεύς

Δαμνόνιοι - Δαμνεύς, επίδαμνος

Νουσάνται - Νέος

Πίκτοι - Πηκτός - πήγγυμι = παχύρευστος

Πηκτίς ίδος = Μουσικό όργανο

5. Σχέσεις Καληδόνων με τους Άγγλους

Στα παλιά τα χρόνια προτού οι Ρωμαίοι προσπαθήσουν να κατακτήσουν τη Βρετανία, οι κάτοικοί της είχαν το ομόθησκο και το ομόγλωσσο. Τούτο αναφέρεται από τον Τάκιτο. Αναφέρεται ακόμη ότι στην ομιλία του ο Αρχηγός των Καληδόνων Calgacus λέγοντας τους ότι «η μάχη αυτή μεταξύ μας και των Ρωμαίων, μπορεί να φέρει την απελευθέρωση όλης της Βρετανίας».

Συνεπώς πρέπει να υπήρχε συγγένεια και φιλία μεταξύ των λαών της Βρετανίας και να συναισθάνονται ότι ανήκουν στην ίδια φυλή.

Όταν τον 5ο αιώνα έφυγαν οι Ρωμαίοι από τη Βρετανία, πρέπει να υπήρχε μια διαφορά μεταξύ των κατοίκων που ζούσαν Βόρεια του Hadrian Wall (τείχος του Ανδριανού) και εκείνους που ζούσαν Νότια.

Οι Βόρειοι, οι Καληδόνες ήταν οι ελεύθεροι, οι αδούλωτοι στους Ρωμαίους.

Οι Νότιοι ήταν οι δούλοι των Ρωμαίων. Ήταν οι σκλαβωθέντες και δεν θα ήταν τόσο περήφανοι όσο οι Βόρειοι.

Μα οι Νότιοι ήταν πολύ περισσότεροι. Είχαν καλύ-

τερη και περισσότερη γη να καλλιεργήσουν και μπορούσαν εύκολα να αναπτύξουν την κτηνοτροφία. Και ένας λαός που έχει ανεπτυγμένη τη γεωργία και τη κτηνοτροφία, εύκολα μπορεί να αναπτύξει το εμπόριο, τη βιομηχανία, την επιστήμη και γενικά να γίνει ένας προοδευμένος λαός. Αντίθετα οι Βόρειοι, δεν είχαν και τόσο αυτές τις ευκολίες. Δυσκολότερη η ζωή τους στις κακοτράχαλες και δύσβατες περιοχές τους. Όταν ο πληθυσμός τους ξεπερνούσε τα 4 εκατομμύρια, ήταν υποχρεωμένοι να εγκαταλείψουν τον τόπο τους και να βρουν αλλού τόπο να ζήσουν. Τούτο συνέβη με τους ΠΙΚΤΕΣ της Καληδονίας που πήγαν οι περισσότεροι στην Ιρλανδία για να βρουν καλύτερη ζωή.

Τον 6ο αιώνα μ.Χ. όσοι από τους ΠΙΚΤΕΣ έμειναν και όλοι οι Καληδόνες προσηλυτίστηκαν στον Χριστιανισμό. Έτσι το ομόθησκο μεταξύ των Βορείων και Νοτίων συνεχίστηκε.

Τον 8ο αιώνα μ.Χ. εισέβαλαν στη Βρετανία οι Σκανδιναβοί και εδημιούργησαν το κράτος της Βρετανίας, που περιλάμβανε τους Νότιους και τους Καληδόνες.

Οι Καληδόνες δεν το δέχθηκαν και άρχισαν πόλεμο εναντίον των Νοτίων, των Άγγλων, για την ανεξαρτησία τους.

Το 1314 μ.Χ. οι Βόρειοι νίκησαν τους Νότιους και αναγνωρίστηκαν ανεξάρτητοι.

Το 1707 μ.Χ. ενώθηκαν τα δύο Βασίλειά τους, έτσι δημιουργήθηκε το Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας.

Οι Βόρειοι δεν θα έχουν δική τους βουλή, αλλά θα συμμετέχουν στο Αγγλικό Κοινοβούλιο, που αποτελείται από 630 βουλευτές με 71 Σκώτους βουλευτές.

Άλλοι 16 Σκώτοι αντιπρόσωποι συμμετέχουν στη Βουλή των Λόρδων, που αποτελείται από 1000 περίπου αντιπροσώπους.

Παρά το γεγονός αυτό, υπήρξαν πολλές αντιδράσεις από τους Βόρειους στην ένωση των δύο Βασιλείων. Έγιναν δύο δυναμικές εξεγέρσεις το 1715 και 1746 με πολλές απώλειες εκατέρωθεν.

Οι αντιδράσεις αυτές συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Το 1968 το Σκωτικό Εθνικό Κόμμα πλειοψήφισε στις εκλογές Τοπικών Αρχόντων και η προσπάθεια δημιουργίας χωριστού κράτους που να εκπροσωπείται στον ΟΗΕ συνεχίζεται. ■